Alzheimer Hastal???nda Ya?am Kalitesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Alzheimer Hastal???nda Ya?am Kalitesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15883

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Alzheimer Hastal???nda Ya?am Kalitesi Ölçe?i (QOL-AD), ya?am kalitesini ölçmek amac?yla geli?tirilmi?, 13 maddeden olu?an k?sa bir uyarlama arac?d?r. Bu ölçek, özellikle bili?sel yetersizli?i olan bireylerin öznel deneyimlerini ve ya?am memnuniyetlerini de?erlendirmeyi hedeflerken, ayn? zamanda bak?m verenlerin perspektifini de dahil etme esnekli?i sunar. Ölçek, hem hastalar hem de bak?m verenler için ayr? ayr? doldurulabilme özelli?i sayesinde, hastal???n bireyin ya?am?na olan etkilerini çok boyutlu olarak inceleme imkan? sa?lamaktad?r. Ölçekten al?nan yüksek puanlar, yüksek ya?am kalitesine i?aret etmektedir.

Ölçe?in Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çal??malar? 2012 y?l?nda Akp?nar ve Küçükgüçlü taraf?ndan yap?lm??t?r. Ölçek, fonksiyonel yetenekler, ki?iler aras? ili?kiler, anlaml? aktivitelere kat?l?m ve finansal durumu yönetebilme gibi çe?itli ya?am alanlar?n? kapsayan maddeleri içermektedir. Bu özellikleriyle, klinik ara?t?rmalarda ve hasta bak?m planlamalar?nda önemli bir de?erlendirme arac? olarak kullan?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Alzheimer Hastal???, Ya?am Kalitesi, QOL-AD, Bak?m Veren, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Ya?l?l?k, Bili?sel Yetersizlik.

Yazarlar

Burcu AKPINAR SÖYLEMEZ (Sorumlu Yazar), B. Akp?nar, Ö. Küçükgüçlü

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, Alzheimer Hastal??? tan?s? alm?? bireylerin ya?am kalitesini, hem kendi öznel alg?lar? hem de onlara bakmakla yükümlü olan bak?m verenlerin gözlemleri üzerinden güvenilir ve geçerli bir ?ekilde de?erlendirmektir. Ölçek, k?sa yap?s? sayesinde klinik ortamlarda h?zl? ve pratik bir ?ekilde uygulanabilir.

Ölçek, literatürdeki tart??mal? bir konuya çözüm getirmeyi amaçlamaktad?r: bili?sel yetersizli?i olan bireylerin kendi ya?am kalitelerini ne ölçüde do?ru bir ?ekilde ifade edebildikleri. QOL-AD, bu ikilemi, hem hasta özbildirimlerinin önemini kabul ederek hem de bak?m verenlerin objektif gözlemlerini dahil ederek a?maya çal???r. Bu çift perspektifli yakla??m, daha kapsaml? bir de?erlendirme yap?lmas?n? sa?lar.

Yap? (Construct)

Alzheimer Hastal???nda Ya?am Kalitesi Ölçe?i, ya?am kalitesini çok boyutlu bir yap? olarak ele

ARABPSYCHOLOGY.COM

al?r. Ölçe?i olu?turan 13 madde, ya?l?lar?n ya?am kalitesi literatüründen seçilmi? olup, a?a??daki temel alanlar? temsil etmektedir:

Fonksiyonel Yetenekler ve Günlük Ya?am Aktiviteleri
Ki?iler Aras? ?li?kiler ve Sosyal Ba?lant?lar
Anlaml? Aktivitelere Kat?labilme Yetene?i
Finansal Durumu Yönetebilme ve Ekonomik Güvenlik
Kendisi ile ?lgili Global Tan?lama (Genel Ruh Hali ve Memnuniyet)

Bu alanlar, bili?sel gerilemeye ra?men bireyin sosyal ve duygusal refah?n? sürdürme kapasitesini ölçer. Ölçek, bili?sel yetersizli?in ilerleyici do?as?na ra?men hastan?n öznel iyi olu? halini yakalamay? hedefler.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe versiyonunun geçerlik çal??malar? Akp?nar ve Küçükgüçlü (2012) taraf?ndan yap?lm??t?r. Geçerlik analizleri, ölçe?in gerçekten de Alzheimer Hastal??? olan bireylerin ya?am kalitesi yap?s?n? ölçtü?ünü do?rulamay? amaçlam??t?r.

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? detayland?r?lmam?? olsa da, uyarlama çal??mas? s?ras?nda kapsam geçerli?i ve yap? geçerli?i çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Maddelerin ya?l?lar?n ya?am kalitesi literatüründen seçilmi? olmas?, ölçe?in ilgili içeri?i kapsad???na dair güçlü bir kan?t sunmaktad?r (içerik geçerli?i). Ara?t?rmac?lar, ölçe?in hem hastalar hem de bak?m verenler için ayr? ayr? de?erlendirilebilmesi özelli?inin, ölçe?in klinik geçerli?ini art?rd???n? belirtmektedirler.

Güvenirlik

Cronbach Alfa Katsay?s? kullan?larak yap?lan iç tutarl?l?k analizleri, ölçe?in yeterli düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermi?tir. Elde edilen de?erler ?unlard?r:

Hastalar için iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa): 0.77
Bak?m verenler için iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa): 0.72

Bu katsay?lar, psikometrik aç?dan kabul edilebilir s?n?rlar içinde olup, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Ölçe?in k?sa olmas? (13 madde) ve hem hasta hem de bak?m verenler taraf?ndan ayr? ayr? doldurulabilmesi, uygulay?c?lar için pratik bir güvenilirlik avantaj? sa?lamaktad?r.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Akp?nar & Küçükgüçlü, 2012) faktör yap?s?na dair spesifik

detaylar kaynakta belirtilmemi?tir. Ancak, QOL-AD ölçe?inin orijinal yap?s? genellikle tek bir genel ya?am kalitesi faktörünü veya multidisipliner alanlar? temsil eden birkaç alt boyutu i?aret eder.

Ölçe?in 13 maddesinin; fonksiyonel yetenekler, ki?iler aras? ili?kiler, aktiviteler ve finansal durumu içeren geni? bir yelpazeyi kapsamas?, ölçe?in ya?am kalitesinin küresel bir de?erlendirmesini yapmay? amaçlad???n? dü?ündürmektedir. Uyarlama çal??mas?, bu 13 maddenin Türkçe kültürüne uygun olarak tek bir bütünle?ik yap? alt?nda toplan?p toplanmad???n? veya orijinal ölçekteki olas? boyutlar?n korundu?unu do?rulam?? olmal?d?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: 13 maddelik, 4 puanl? Likert tipi derecelendirme ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal versiyon ?ngilizcedir).

Popülasyon Grubu: Alzheimer Hastal??? tan?s? alm?? hastalar ve onlar?n birincil bak?m verenleri.

Ya? Grubu: Genellikle ya?l? yeti?kinler (Alzheimer hastalar?).

Popülasyon Detaylar?: Alzheimer Hastal???n?n erken ve orta evrelerindeki bireyler. Ölçe?in hastalar taraf?ndan doldurulabilmesi için belirli bir bili?sel kapasite gereklidir, bu nedenle ileri evre hastalar için yaln?zca bak?m veren formu kullan?labilir.

Test Metodolojisi: Ölçek, hasta ile yüz yüze görü?ülerek veya hastan?n özbildirimine dayal? olarak doldurulabilir. Bak?m verenler de hastay? gözlemleyerek kendi formlar?n? doldururlar.

Puanlama Yöntemi: Her madde 1 (kötü) ile 4 (çok iyi) aras?nda puanlan?r. Toplam puan aral??? 13 ile 52 aras?ndad?r. Yüksek puan, daha yüksek ya?am kalitesini gösterir. Kombine puanlama da mümkündür: (Hasta Puan? * 2 + Bak?m Veren Puan?) / 3.

Anahtar Kelimeler

Fonksiyonel Yetenekler, Ki?iler Aras? ?li?kiler, Finansal Durum, Global Tan?lama, ?ç Tutarl?l?k, Öznel De?erlendirme, Geriatri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: burcu.akpinar@deu.edu.tr

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaz??ma Adresi: Burcu AKPINAR SÖYLEMEZ

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal geli?tiricileri taraf?ndan belirlenen kullan?m izinleri, Türkçe uyarlama için sorumlu yazar (Burcu AKPINAR SÖYLEMEZ) ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir. Ölçek, akademik ve klinik ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle yazar?n izniyle ücretsiz olarak temin edilebilir. Ticari kullan?mlar için ek izin ve ücret gerekebilir.

Ölçe?in Türkçe uyarlama ve psikometrik özelliklerinin belirlendi?i çal??ma y?l?: **2012**.

Ara?t?rmac?lar, ölçe?in tam metnini ve kullan?m k?lavuzunu yazarla ileti?ime geçerek veya yay?nlanm?? bilimsel makale arac?l???yla edinebilirler. Orijinal makalenin ResearchGate ba?lant?s? a?a??dad?r: ResearchGate Linki.

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: alzheimer-hastaliginda-yasam-kalitesi-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Akp?nar, B., & Küçükgüçlü, Ö. (2012). The validity and reliability of the Turkish version of the quality of life scale for patients with Alzheimer's disease (QOL-AD). *Journal of Neurological Sciences, 29*(3), 554-565.

Alzheimer Hastal???nda Ya?am Kalitesi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal metindeki içerik tan?mlar?n? korumaktad?r.

Ölçe?e ait 13 madde, a??rl?kl? olarak ya?l?lar?n ya?am kalitesi literatüründen seçilmi?tir. Her bir maddeye kar??l?k yan?t olarak 4 puan üzerinden de?erlendirilmektedir (1=kötü, 4=çok iyi). Ölçekten elde edilen puan aral??? 13 ile 52 aras?ndad?r. Yüksek puan alma yüksek ya?am kalitesini göstermektedir.

Ölçe?in kapsad??? 13 madde a??rl?kl? olarak ?u alanlar? içermektedir:

Fonksiyonel yetenekler
Ki?iler aras? ili?kiler
Anlaml? aktivitelere kat?labilme yetene?i
Finansal durumu yönetebilme
Kendisi ile ilgili global tan?lama (Genel de?erlendirme)

ARABPSYCHOLOGY.COM